

Dosarul nr. 2rac-451/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud.: L. Lupașco)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: M. Anton, I. Țurcan, V. Cotorobai)

Î N C H E I E R E

04 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Dumitru Mardari
Nina Vascan
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Inter Trade Investment Company”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Sarco-Service” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Inter Trade Investment Company”, cu privire la încasarea datoriei, a penalității, a dobânzii de întârziere, a diferenței de curs valutar și a taxei de stat,

împotriva deciziei din 16 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Inter Trade Investment Company”, fiind menținută hotărârea din 23 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 11 noiembrie 2016, SRL „Sarco-Service” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Inter Trade Investment Company”, cu privire la încasarea datoriei, a penalității, a dobânzii de întârziere, a diferenței de curs valutar și a taxei de stat.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că la 18 iunie 2014, între SRL „Sarco-Service” și SRL „Inter Trade Investment Company”, a fost încheiat contractual de vânzare-cumpărare nr. 014. Conform punctului 1.1, pârâta și-a asumat obligația de a pune la dispoziția cumpărătorului utilajul de model GEHL-400, iar reclamanta s-a obligat să achite pentru utilajul de model GEHL-400, care se efectuează în două tranșe, 50% avans și 50% în momentul livrării bunului. Termenul pentru livrarea utilajului a fost stabilit pentru 12-16 săptămâni, dar nu mai târziu de 30 iunie 2015.

SRL „Sarco-Service” a relatat că a achitat mărimea avansului în sumă de 724757 de lei. Ulterior, în conformitate cu contractul nr. S152218/413 din 07 noiembrie 2014, încheiat între SRL „Sarco-Service” și BC „Moldova-Agroindbank” SA, și-a asumat angajamentul de a transmite utilajul de model GEHL-400, procurat din contul creditului, sub sancțiunea achitării totale a creditului, dobânzii și penalității.

Reclamanta a menționat că în adresa pârâtei au fost înaintate mai multe reclamații privind livrarea bunului contractat. Reclamațiile au fost recepționate, însă au rămas fără răspuns. Astfel, SRL „Inter Trade Investment Company”, cunoscând despre angajamentul reclamantei față de BC „Moldova-Agroindbank” SA, nu și-a onorat obligațiunile contractuale, afectându-i în mod abuziv drepturile și interesele.

SRL „Sarco-Service” a solicitat încasarea din contul pârâtei a datoriei în sumă de 724757 de lei, a penalității în sumă de 130456,26 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 244898,37 lei, a diferenței de curs valutar în sumă de 40915,97 de lei și a taxei de stat în sumă de 34230,82 lei.

Prin hotărârea din 23 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea formulată de SRL „Sarco-Service” s-a admis partial.

S-a dispus încasarea din contul SRL „Inter Trade Investment Company” în beneficiul SRL „Sarco-Service” a datoriei în sumă de 724757 de lei, a penalității în sumă de 130456,26 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 244898,37 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 33003,35 lei.

În rest, cerințele cu privire la încasarea diferenței de curs valutar și a cheltuielilor de judecată s-au respins, ca neîntemeiate (f.d.74, 131-133).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a constatat că nu sunt temeiuri de a respinge solicitarea privind încasarea datoriei, deoarece dispozițiile generale cu privire la obligații, prevederile ce guvernează condițiile de valabilitate și de executare a contractului, stipulează expres despre executarea contractului.

Cu privire la solicitarea reclamantei de a fi încasată dobânda de întârziere, prima instanță a menționat că dobânda pentru întârzierea executării obligațiunilor pecuniare curge de drept, chiar dacă nu a fost stabilită prin contract scris între părți, urmând a fi încasată pentru perioada 30 mai 2015 – 10 noiembrie 2016. Totodată, instanța de fond a ajuns la concluzia admiterii și pretenției cu privire la încasarea penalității, aceasta fiind prevăzută la punctul 8 al contractului și calculată aferent sumei datorate.

Referitor la solicitarea de încasare a diferenței de curs valutar, prima instanță a considerat că este neîntemeiată, deoarece conform punctului 12.2 al contractului, modificările și adăugirile la contract sunt legale, doar în cazul în care sunt informate în formă scrisă și semnate de ambele părți, însă părțile nu au prevăzut încasarea diferenței de curs pentru încălcarea de către una din părți a clauzelor contractuale.

Împotriva acestui act judecătoresc, la 11 septembrie 2017, SRL „Inter Trade Investment Company” a declarat apel, solicitând repunerea în termenul prevăzut pentru depunerea cererii de apel, admiterea cererii, casarea hotărârii din 23 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu restituirea cauzei spre rejudecare (f.d. 78-79).

Prin încheierea din 01 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea depusă de SRL „Inter Trade Investment Company”, cu privire la repunerea în termen și s-a repus în termen apelul declarat (f.d. 122-125).

În apărare, SRL „Sarco-Service” a formulat o referință, solicitând respingerea cererii de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe (f.d. 159-161).

Prin decizia din 16 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de SRL „Inter Trade Investment Company”, fiind menținută hotărârea din 23 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

S-a dispus încasarea din contul SRL „Inter Trade Investment Company” în beneficiul statului a taxei de stat în sumă de 15000 lei (f.d. 218-223).

Reieșind din raționamentele evocate, Colegiul de control judiciar a conchis că nu există temeiuri pentru a restitui cauza la rejudecare, deoarece prima instanță a respectat și executat procedura de citare a apelantei, aceasta având posibilitate atât în prima instanță, cât și în instanța de apel să prezinte probe în vederea apărării efective și eficiente în fața instanței.

La 09 august 2019, SRL „Inter Trade Investment Company” a declarat recurs, iar la 03 decembrie 2019 recurs suplimentar împotriva deciziei din 16 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea acesteia, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurenta a afirmat că instanța de apel a pronunțat decizia contestată cu încălcarea gravă a normelor de drept material și procedural. Mai mult, a fost lipsită de dreptul pledării în ședința de judecată, fiindu-i încălcat dreptul la un proces achitabil.

SRL „Inter Trade Investment Company” a relatat că pentru examinarea cauzei în lipsa sa, urmează a fi prezentate probe că au fost îndeplinite toate demersurile și acțiunile rezonabile posibile de aflare a locului pârâtului. Astfel, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, principiul egalității armelor într-un proces civil presupune că fiecare parte urmează să dispună de o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza, inclusiv suportul probatoriu.

La 30 octombrie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs SRL „Sarco-Service”, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f.d. 23).

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimata să-și expună poziția față de temeiurile recursurilor.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de SRL „Inter Trade Investment Company” este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea Lebedinschi vs Republica Moldova, 16 septembrie 2015, parag. 32, Sultan vs Republica Moldova, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 16 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În baza cercetării materialelor cauzei, completul de judecată nu a identificat faptul că recursul a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile articolului 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, parag. 31).

Prin scrisoarea nr. 5976 din 12 iunie 2019, Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul poștei electronice, a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 16 mai 2019 (f.d. 223). În cererea de recurs recurenta a menționat că a recepționat decizia la 12 iunie 2019, însă date privind recepționarea actului contestat nu sunt la materialele cauzei.

Drept consecință, instanța de recurs consideră că cererea dedusă judecății a fost declarată în termenul prevăzut mai sus.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că

săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurentului/recurenteii/recurenților de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, ibidem, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Benjamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, ibidem, parag. 35; *Miessen*, ibidem, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, ibidem, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

Astfel, instanța de judecată conchide că judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural. Curtea Supremă de Justiție verifică doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În acest caz, instanța de recurs nu cercetează cum a fost reflectată realitatea obiectivă a faptelor determinate de instanțele ierarhic inferioare, cu excepția situației în care constatările pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

Completul judiciar relevă că recurenta a pretins, într-un mod abstract, că instanța de apel a pronunțat decizia cu încălcarea normelor de drept material și procedural, fără a invoca argumente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate. În acest context, dacă instanța ar purcede la examinarea cererii de recurs motivate într-o asemenea manieră, atunci s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici împotriva actului judecătoresc, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu și ar pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea completului de judecată. Or, un atare exercițiu este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, precum și argumentul ilegalității deciziei atacate.

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu conțin exclusiv chestiuni de drept și nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența cererii de recurs și ilegalitatea deciziei contestate,

impuse de articolul 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă (a se vedea, inter alia, Petrovic vs Luxemburg, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, Sturm, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurenților de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, Latourniere vs Franța, 10 decembrie 2002, parag. 2; Hansen vs Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, Kukkonen vs Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Papaioannou vs Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45; Baydar vs Olanda, 24 aprilie 2018, parag. 46; Guelfucci vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecății, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursurile declarate de SRL „Inter Trade Investment Company” nu ridică probleme de drept și nu pot fi acceptate spre examinare în fond, urmând a fi considerate inadmisibile.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Inter Trade Investment Company”.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Dumitru Mardari

Judecătorii

Nina Vascan

Maria Ghervas